

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VERTINIMAS DĖL BALTARUSIJOS RESPUBLIKOJE, ASTRAVO RAJONE, STATOMOS BRANDUOLINĖS ELEKTRINĖS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos būtinųjų priemonių, skirtų apsisaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 straipsnio 5 dalimi, atliktas vertinimas dėl Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, statomos branduolinės elektrinės (toliau – Baltarusijos BE).

Atsižvelgiant į Įstatymo 3 straipsnio 6 dalį, atliekant Įstatyme nustatytą vertinimą, išvadas pateikė kompetentingos valstybės institucijos. Pagal Įstatymo 3 straipsnio 1–3 dalyse nustatytas aplinkybes, sąlygas ir kriterijus išvadas pateikė šios institucijos: Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Aplinkos apsaugos agentūra, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Radiacinės saugos centras, Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos ir Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

1. Baltarusijos BE vertinimas

Baltarusijos BE statoma Astravo rajone, apie 40 km nuo Vilniaus (apie 50 km nuo Vilniaus centro), 20 km nuo Lietuvos Respublikos sienos. Šioje BE numatoma eksploatuoti du VVER-1200 tipo reaktorius (projektas AES-2006/V491). Pirmąjį reaktorių planuojama paleisti 2019 metais, o antrąjį – 2020 metais.

Baltarusijos Respublikoje (toliau – Baltarusija) statoma branduolinė elektrinė yra arčiau kaip 100 km nuo Lietuvos Respublikos sienos ir dėl to dalis Lietuvos Respublikos teritorijos patenka į jos išplėstinę avarinio planavimo zoną, todėl, vadovaujantis Įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, turi būti atliktas Baltarusijos BE vertinimas atsižvelgiant į Įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nustatytus kriterijus:

- 1) branduolinės elektrinės geografinę padėtį ir statybos aikštelės parinkimo tinkamumą;
- 2) vertinamos branduolinės elektrinės technologinius ypatumus;
- 3) pasirengimą eksploatuoti branduolinę elektrinę ir branduolinės saugos užtikrinimą;
- 4) tarptautinių saugos reikalavimų laikymąsi;
- 5) aplinkosaugos reikalavimų laikymąsi;

6) tarpvalstybinį bendradarbiavimą;

7) kitas aplinkybes.

Toliau aprašomas Baltarusijos BE vertinimas pagal kiekvieną nustatytą kriterijų.

1 kriterijus. Branduolinės elektrinės geografinė padėtis ir statybos aikštelės parinkimo tinkamumas – *atsižvelgiama į gyventojų skaičių poveikį galinčiose patirti teritorijose, atstumą iki pagrindinių valstybės institucijų, elektrinės statybos aikštelės pasirinkimo pagrįstumą, įskaitant tinkamą gamtos reiškinių ir žmogaus veiklos galimai sukeltų poveikių įvertinimą, galimą užterštumo mastą ir padarinius neįprastųjų įvykių ar branduolinių ir radiologinių avarijų atveju, ekstremaliųjų situacijų valdymo, gyventojų apsaugos priemonių taikymo poreikį ir galimybes, regiono geografinius, demografinius, meteorologinius, klimato ir kitus svarbius ypatumus.*

1. Baltarusija nepateikė įrodymų, kad pasirenkant aikštelę Astravo rajone Baltarusijos BE statyti buvo tinkamai įvertintas Lietuvos Respublikos gyventojų skaičius, pasiskirstymas ir kiti veiksniai, reikšmingi avarinės parengties priemonių įgyvendinimui, radiologinis poveikis Baltarusijos BE normalaus eksploatavimo metu ir avarijų atvejais.

2. Nepateikta įrodymų, kad žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio gyventojams rizika, įvykus sunkiajai (neprojektinei) avarijai Baltarusijos BE, būtų priimtina žemo lygio. Dėl palyginti mažo Baltarusijos BE aikštelės atstumo iki Vilniaus ir jo regiono, sunkiosios avarijos Baltarusijos BE atveju 1/3 Lietuvos Respublikos gyventojų (iki 100 km atstumu nuo Baltarusijos BE) galėtų patirti žalingą jonizuojančiosios spinduliuotės poveikį. Tokią ypač sudėtingą situaciją būtų labai sunku valdyti, kadangi valstybės institucijos būtų priverstos dirbti to paties poveikio sąlygomis.

3. Baltarusija, pasirinkdama statybos aikštelę Astravo rajone, tinkamai neatsižvelgė į galimus seisminius ir kitus gamtinius pavojus, taip pat nepateikė įrodymų, kad Baltarusijos BE aikštelė parinkta vadovaujantis Tarptautinės atominės energetikos agentūros (toliau – TATENA) saugos reikalavimais NS-R-3 (Rev. 1) „Branduolinės energetikos objektų aikštelės vertinimas“ (toliau – NS-R-3). NS-R-3 2.1 papunktyje nurodyti trys aspektai, kurie branduolinės energetikos objekto aikštelės vertinimo metu turi būti išnagrinėti ir įvertinti: išoriniai gamtiniai ir žmogaus veiklos sukelti įvykiai branduolinės energetikos objekto aikštelėje ir jo aplinkoje; branduolinės energetikos objekto aikštelės ir jo aplinkos savybės, turinčios įtakos radionuklidų išmetimų sklaidai, ir šių išmetimų poveikis gyventojams bei aplinkai; gyventojų tankis, pasiskirstymas ir kitos branduolinės energetikos objekto aikštelės bei jo aplinkos savybės, galinčios turėti įtakos avarinės parengties priemonių įgyvendinimui.

4. Baltarusija, nesilaikydama NS-R-3 2.1, 2.27 ir 4.10–4.13 papunkčių reikalavimų, pažeidžia Branduolinės saugos konvencijos (toliau – Konvencija) 17 straipsnio ii punktą, kuriame nustatyta, jog kiekviena Susitariančioji šalis turi imtis atitinkamų veiksmų, užtikrinančių, kad būtų parengtos ir įdiegtos atitinkamos procedūros, skirtos ketinamo pastatyti branduolinės energetikos objekto galimam poveikiui žmonėms, visuomenei bei aplinkai įvertinti.

5. Neatlikta visos apimties TATENA aikštelės vertinimo misija (angl. *The Site and External Events Design Mission*, toliau – SEED misija), vertinanti Baltarusijos BE aikštelės parinkimą branduolinės elektrinės statybai ir vertinimą, taip pat branduolinės elektrinės poveikį aplinkai.

2 kriterijus. Vertinamos branduolinės elektrinės technologiniai ypatumai – atsižvelgiama į konkrečius saugą užtikrinančius projektinius sprendinius, statybos ir eksploatavimo faktinio įgyvendinimo aplinkybes.

1. Remiantis Vakarų Europos šalių branduolinės saugos reguliavimo institucijų asociacijos (toliau – WENRA) 2013 metais paskelbto dokumento „Ataskaita apie naujų branduolinių elektrinių saugą“ 3.7 papunkčiu, visų naujų branduolinių elektrinių projektuose turi būti įvertintas sunkiojo lėktuvo sudužimo poveikis. Projektuojant Baltarusijos BE nebuvo įvertintas sunkiojo lėktuvo sudužimo poveikis ir nenumatytos techninės ir organizacinės priemonės, užtikrinančios projekto atsparumą tokiam poveikiui. Taip pat nepateikta įrodymų, kad Baltarusijos BE projekte buvo tinkamai įvertintas pastatų, kuriuose sumontuotos saugos sistemos, atsparumas vidiniams poveikiams, sunkiųjų avarijų valdymui numatytų sistemų nepriklausomumas, įvairovės principo koncepcija, pasyvių sistemų atestacija, reaktoriaus korpuso plieno savybės, protėkio prieš suirimą (angl. „*leak before break*“) koncepcija, automatikos architektūra.

2. Neatlikta antrojo lygio tikimybinė saugos analizė (pagal TATENA specialiųjų saugos reikalavimų SSR-2/1 (Rev. 1) „Branduolinės elektrinės projektas“ dešimtąjį reikalavimą „Saugos įvertinimas“ (4.17–4.18 papunkčiai) ir WENRA 2013 metų dokumentą „Ataskaita apie naujų branduolinių elektrinių saugą“ (3.4 papunktis), todėl negalima tinkamai įvertinti Baltarusijos BE saugos lygio.

3. Neatlikti Baltarusijos BE rizikas ir atsparumą vertinantys testai (angl. „*stress tests*“).

3 kriterijus. Pasirengimas eksploatuoti branduolinę elektrinę ir branduolinės saugos užtikrinimas – atsižvelgiama, ar elektrinę statančios arba eksploatuojančios valstybės institucijos, organizacijos ir tiekėjai yra besąlygiškai įsipareigoję užtikrinti atitiktį branduolinės ir radiacinės saugos ir žmonių saugumo reikalavimams visais – nuo statybos aikštelės parinkimo, projektavimo, statybos, pripažinimo tinkama eksploatuoti iki eksploatavimo nutraukimo – branduolinės elektrinės veiklos etapais.

1. Baltarusija, nesilaikydama branduolinės saugos reikalavimų parenkant Baltarusijos BE aikštelę ir rengiant Baltarusijos BE saugą užtikrinančius projektinius sprendimus, pažeidžia Konvencijos 10 straipsnį, kuriame nustatyta, jog kiekviena Susitariančioji šalis turi imtis atitinkamų veiksmų, užtikrinančių, kad visos organizacijos, kurių veikla tiesiogiai susijusi su branduolinės energetikos objektais, įgyvendintų politiką, pagal kurią branduolinei saugai būtų teikiama pirmenybė.

2. Licencijos turėtojas (respublikinė unitarinė įmonė „Baltarusijos branduolinė elektrinė“) neužtikrina, kad Baltarusijos BE būtų statoma pagal suderintą projektinę

dokumentaciją ir nustatytus standartus, nevykdo tinkamos statybos proceso bei tiekėjų kontrolės ir neskatina aukšto saugos kultūros lygio.

4 kriterijus. Tarptautinių saugos reikalavimų laikymasis – *atsižvelgiama, ar valstybė, parinkdama branduolinės elektrinės statybos aikštelę, ją projektuodama, statydama ir eksploatuodama, laikosi Konvencijos, tarpvalstybinių susitarimų ir sutarčių bei TATENA nustatytų saugos standartų ir gerosios praktikos rekomendacijų, įskaitant TATENA, Europos Komisijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įvertinimų, atliekamų vadovaujantis Europos branduolinės saugos reguliavimo institucijų grupės (ENSREG) ir WENRA paskelbtais dokumentais.*

1. Baltarusija pasirinko aikštelę Astravo rajone branduolinės elektrinės statybai, neužbaigusi konsultacijų su Susitariančiosiomis šalimis, esančiomis netoliese statomos Baltarusijos BE, todėl pažeidė Konvencijos 17 straipsnio iv punktą.

2. Baltarusija taip pat nesilaiko kitų tarptautinių branduolinės ir radiacinės saugos reikalavimų, kurie yra nurodyti pirmiau šio vertinimo 1–3 kriterijų (dėl branduolinės elektrinės geografinės padėties ir statybos aikštelės parinkimo tinkamumo, dėl vertinamos branduolinės elektrinės technologinių ypatumų, dėl pasirengimo eksploatuoti branduolinę elektrinę ir branduolinės saugos užtikrinimo) dalyse.

5 kriterijus. Aplinkosaugos reikalavimų laikymasis – *atsižvelgiama, ar valstybė, parinkdama branduolinės elektrinės statybos vietą, statydama ar eksploatuodama branduolinę elektrinę, laikosi Jungtinių Tautų poveikio aplinkai įvertinimo tarpvalstybiniame kontekste konvencijos (toliau – Espo konvencija), Jungtinių Tautų konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija), Jungtinių Tautų tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvencijos, tarpvalstybinių susitarimų ir sutarčių bei tarptautinių organizacijų nustatytų aplinkosaugos reikalavimų.*

1. 2011 m. birželio 7 d. Lietuvos Respublika pateikė skundą Espo konvencijos įgyvendinimo komitetui dėl Espo konvencijos pažeidimų Baltarusijai atliekant Baltarusijos BE projekto tarpvalstybinį poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV). 2013 m. kovo 12–14 d. Espo konvencijos įgyvendinimo komitetas parengė išvadas ir rekomendacijas dėl Baltarusijos BE, kuriose nurodoma, kad Baltarusijos BE statyba vykdoma nesilaikant Espo konvencijos reikalavimų.

2. 2014 m. birželio 2–5 d. vykusiame 6-ajame Espo konvencijos šalių susitikime patvirtintos išvados, kuriomis konstatuojama, kad, vystydama Baltarusijos BE projektą, Baltarusija pažeidė Espo konvencijos:

a) 2 straipsnio 6 dalį (visuomenės informavimo ir dalyvavimo tarpvalstybinio PAV procese procedūra);

b) 4 straipsnio 2 dalį (nesilaikė Espo konvencijos reikalavimų rengdama ir pateikdama PAV dokumentus, neatsakė į Lietuvos Respublikos keliamus klausimus);

c) 5 straipsnio a punktą (nenagrinėjo ir nevertino branduolinės elektrinės statybos vietos);

d) 6 straipsnio 1 ir 2 dalis (galutinis sprendimas dėl Baltarusijos BE priimtas nesilaikant Espo konvencijos reikalavimų (priimti du Baltarusijos Prezidento dekretai – 2011 m. rugsėjo 15 d. dekretas Nr. 418 ir 2013 m. lapkričio 2 d. dekretas Nr. 499, nors procedūros neatliktos).

4. 6-ajame Espo konvencijos šalių susitikime patvirtintos ir specialiosios rekomendacijos, pagal kurias Baltarusija įpareigota surengti TATENA specializuotą aikštelių vertinimo SEED misiją, kuri nešališkai įvertintų Baltarusijos BE aikštelės tinkamumą branduolinės elektrinės statybai ir jos atrankos kriterijus. Šių rekomendacijų Baltarusija neįvykdė iki šiol.

5. 2015 m. kovo 25 d. Lietuvos Respublika kreipėsi su skundu į Orhuso konvencijos atitikties komitetą dėl Baltarusijos veiksmų atitikties, įgyvendinant Baltarusijos BE projektą. Siekdama apginti Lietuvos visuomenės interesus, Lietuvos Respublika skunde teigė, kad Baltarusija pažeidė Orhuso konvencijos nuostatas planuodama ir įgyvendindama Baltarusijos BE projektą, konkrečiai šiuos Orhuso konvencijos straipsnius:

a) 3 straipsnio 9 dalį, nes neužtikrino Lietuvos visuomenės informavimo apie priimtus sprendimus, susijusius su Baltarusijos BE projekto vykdymu, taip pat dokumentų vertimo į lietuvių kalbą ir vertimo 2010 m. kovo 2 d. renginio Vilniuje metu;

b) 6 straipsnio 2 dalį, nes nesuteikė pakankamai laiko susipažinti su PAV ataskaita, tinkamai ir laiku neinformavo apie 2013 m. rugpjūčio 17 d. renginį ir ribojimą dalyvavimą šiame renginyje;

c) 6 straipsnio 3 dalį, nes nesuteikė pakankamai laiko susipažinti su PAV dokumentacija, taip pat galimybės teikti pastabas dėl valstybinės ekologinės ekspertizės išvadoms;

d) 6 straipsnio 4 dalį, nes nesuteikė galimybės Lietuvos visuomenei dalyvauti projekto pradiniam etape ir teikti poziciją dėl alternatyvų pasirinkimo;

e) 6 straipsnio 6 dalį, nes neužtikrino Lietuvos visuomenės teisės gauti visą su projektu susijusią informaciją;

f) 6 straipsnio 8 dalį, nes neužtikrino, kad visuomenės dalyvavimas atsispindėtų priimamuose sprendimuose (pagrindiniai iš jų – PAV ataskaita ir valstybinės ekologinės ekspertizės išvados).

6. Baltarusijos BE neatitinka Jungtinių Tautų tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvencijos reikalavimų. Šios konvencijos 9 straipsnis įpareigoja šalis sudaryti dvišalius ar daugiašalius susitarimus arba kitus sutarimus, jeigu tokių dar nėra, arba pakeisti esamus susitarimus, kai to reikia norint pašalinti prieštaravimus pagrindiniams šios konvencijos principams, siekiant nustatyti tarpusavio santykius ir elgesį, kad būtų išvengta tarpvalstybinio poveikio, jis būtų ribojamas ir mažinamas. Šiame straipsnyje nustatytas minėtų susitarimų turinys. Lietuvos Respublika ir

Baltarusija nėra sudariusi tarpvalstybinio susitarimo dėl bendradarbiavimo Nemuno upės baseine. Lietuvos Respublika ne kartą kreipėsi į Baltarusijos atsakingas institucijas su prašymu sudaryti nurodytą susitarimą, tačiau toks susitarimas iki šiol nesudarytas.

6 kriterijus. Tarpvalstybinis bendradarbiavimas – *atsižvelgiama, ar valstybė, statanti ar eksploatuojanti branduolinę elektrinę, yra su Lietuvos Respublikos Vyriausybe suderinusi elektrinės statybos vietą, atsižvelgiant į pasirengimo avarijoms ir jų likvidavimo planus, jos atvirumą, įsipareigojimą dalytis Lietuvos Respublikos žmonių saugumui ir aplinkos apsaugai svarbiais duomenimis ir planais, į gautas pastabas, kad savo veiksmais nesukeltų finansinių praradimų Lietuvos Respublikai ar nepadarytų žalos visuomenei ir aplinkai.*

1. Branduolinės saugos Lietuvos Respublikos kaimynystėje užtikrinimo klausimas yra vienas svarbiausių Lietuvos Respublikos užsienio politikos klausimų. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija kartu su kitomis Lietuvos Respublikos institucijomis nuo 2009 metų kelia Baltarusijai ir tarptautiniu mastu klausimus dėl Baltarusijos BE projekto aplinkosaugos ir branduolinės saugos problemų bei grėsmių Lietuvos Respublikos aplinkai ir gyventojams.

2. Lietuvos Respublika nuolat kelia klausimus dėl Baltarusijos BE problematikos dvišaliu su Baltarusija ekspertiniu lygiu, ministerijų vadovybių susitikimuose ir aukščiausiu politiniu lygiu. Susitikimai su Baltarusija taip pat parodė, kad tarp Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos esama esminių nesutarimų dėl požiūrio į tarptautinių standartų taikymą, tarpvalstybinio PAV procedūras, skaidrumą, atvirumą ir geros kaimynystės principus. Lietuvos Respublika laikosi pozicijos, kad Baltarusijos BE tarpvalstybinio PAV procesas su Lietuvos Respublika tebėra atviras, nes Lietuvos Respublikos klausimai dėl Baltarusijos BE aplinkosaugos bei branduolinės saugos problematikos ir galimo neigiamo tarpvalstybinio poveikio Lietuvos Respublikos aplinkai ir gyventojams vis dar neatsakyti, viešieji klausymai Lietuvos visuomenei nesurengti, ekspertų konsultacijos neatliktos.

3. Baltarusija nevykdo nuolatinių Lietuvos Respublikos reikalavimų ir tarptautinių organizacijų rekomendacijų užtikrinti tarptautinių branduolinės saugos ir aplinkosaugos standartų laikymąsi, vadovautis skaidrumo, atvirumo ir geros kaimynystės principais, operatyviai ir išsamiai informuoti Lietuvą apie Baltarusijos BE vykstančius incidentus, užtikrinti aukštą projektą vystančių organizacijų darbo ir saugos kultūrą. Baltarusija neteikia prašomos informacijos apie Baltarusijos BE projekto vystymą, siekia nuslėpti statybų aikštelėje vykstančius incidentus, selektyviai naudojami tarptautinėmis branduolinės saugos užtikrinimo priemonėmis ir skleidžia tikrovės neatitinkančią informaciją Baltarusijoje bei kaimyninėse šalyse.

4. Nepaisydama aktyvių Lietuvos Respublikos pastangų ir tarptautinių organizacijų raginimų Baltarusijai laikytis skaidrumo ir atvirumo principų vystant Baltarusijos BE projektą, atsakyti į visus Lietuvos Respublikos klausimus, susijusius su Baltarusijos BE

aplinkosauga, branduoline sauga ir poveikiu Lietuvos Respublikos aplinkai ir gyventojams, Baltarusija neužtikrino reikalavimų įgyvendinimo.

7 kriterijus. Kitos aplinkybės, dėl kurių gali kilti grėsmės nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai.

1. Baltarusija, ignoruodama Lietuvos Respublikos priekaištus dėl neužtikrinamo Baltarusijos BE saugumo, tęsia kartu su Rusijos koncernu „Rosatom“ vykdomą Baltarusijos BE statybą. Tai daroma nepaisant 2016 metais įvykusių incidentų ir statybų nesklaidumų, apie kuriuos laiku nebuvo informuotos kaimyninės valstybės bei tarptautinės institucijos. Nors Baltarusijos BE statybų aikštelėje jau įvyko net keli reikšmingi incidentai, Baltarusija pripažino šiuos incidentus tik patyrusi Lietuvos Respublikos diplomatinį spaudimą. Be to, Baltarusijos institucijoms ir toliau nepavyksta užtikrinti sklandžios statybų eigos – esama problemų su rangovais ir reikiamos įrangos tiekimu.

2. Nuo projekto įgyvendinimo pradžios Baltarusijos BE statyba vykdoma nesilaikant tarptautinių reikalavimų: statybų aikštelė pasirinkta nepaisant privalomų procedūrų tinkamai įvertinti alternatyvias aikšteles, be to, tinkamai neatlikus PAV. Astravo aikštelė kaip prioritentinė atominės jėgainės statybos vieta buvo nurodyta jau 2008 metais, t. y. prieš atliekant reikiamus tyrimus bei PAV. Nepaisydama to, Baltarusija aktyviai siekia įrodyti, kad jos atliktas PAV yra tinkamas. Taip siekiama klaidinti tarptautinę bendruomenę bandant ją įtikinti, kad aikštelė branduolinei elektrinei statyti buvo tinkamai įvertinta.

3. Rimtų abejonių kelia Baltarusijos noras ir galimybės laiku ir tinkamai atlikti Baltarusijos BE rizikos ir atsparumo vertinimo testus (angl. „*stress tests*“), juos objektyviai įvertinti bei pateikti išsamius rezultatus, įskaitant rekomendacijų įgyvendinimą iki energijos blokų paleidimo. Atliekant šiuos testus ir vertinant jų rezultatus, didelę įtaką turi korporacija „Rosatom“.

4. Baltarusijos BE projektas finansuojamas iš Rusijos gautomis paskolomis. Ši aplinkybė sudaro sąlygas Rusijai didinti spaudimą Baltarusijai ir mažina Baltarusijos galimybes užtikrinti saugos reikalavimus atitinkančią statybų eigą (tuo atveju, jeigu Baltarusijos BE bus pradėta eksploatuoti, – užtikrinti saugų jos eksploatavimą).

5. Baltarusija nėra užtikrinusi, kad bus laikomasi tarptautinių saugaus panaudoto branduolinio kuro tvarkymo reikalavimų, jeigu Baltarusijos BE bus pradėta eksploatuoti. Remiantis TATENA saugos standartais, šalis turi įdiegti atitinkamas priemones tam, kad būtų užtikrinti reikiami finansiniai išteklių panaudoto branduolinio kuro tvarkymo išlaidoms padengti. Baltarusija nėra patikinususi, kad tokios priemonės numatytos.

6. Jeigu Baltarusijos BE bus pradėta eksploatuoti, tai turės neigiamos įtakos Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai: Baltarusijos BE didins galios srautus Lietuvos Respublikos (ir Baltarusijos) elektros energetikos sistemai, dėl to didės tinklo nuostoliai, o atskirų režimų metu gali būti fiksuojamos elektros perdavimo linijų perkrovos, ypač Lietuvos Respublikos rytinėje dalyje; Baltarusijos BE didins galios srautų svyravimų amplitudę net ir mažų sistemos darbo sutrikimų metu, pavyzdžiui, linijų perjungimų (komutacijų) metu; dėl

Baltarusijos BE atsijungimų Lietuvos Respublikos generatorių pirminio dažnio reguliatoriai neveiks, tačiau dažnio pokyčiai (svyravimai) sistemoje gali būti didesni. Jeigu Baltarusijos BE bus pradėta eksploatuoti, tai turės reikšmingą neigiamą įtaką Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai – perdavimo sistemai ir joje veikiantiems generatoriams.

2. Baltarusijos BE vertinimo išvada

Remiantis Baltarusijos BE vertinimu, atliktu pagal Įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nustatytus kriterijus, ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos kompetentingų institucijų: Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Radiacinės saugos centro, Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos, pateiktas išvadas ir informaciją, darome šias išvadas:

1. Baltarusijoje, Astravo rajone, statoma branduolinė elektrinė yra nesaugi branduolinė elektrinė, nes branduolinę elektrinę projektuojant ir statant nebuvo ir nėra laikomasi aplinkosaugos, branduolinės bei radiacinės saugos reikalavimų, buvo pažeisti tarptautiniai susitarimai, tarptautinės konvencijos, ir Baltarusijoje, Astravo rajone, statoma branduolinė elektrinė dėl geografinės padėties ir technologinių ypatumų kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai.

Vadovaujantis Įstatymo 3 straipsnio 4 dalimi, siūloma Lietuvos Respublikos Seimui pripažinti Baltarusijoje, Astravo rajone, statomą branduolinę elektrinę nesaugia branduoline elektrine, kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2017 m. gegužės 26 d. raštas Nr. (23.2.13) 3-2818, 4 lapai.
2. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos 2017 m. gegužės 24 d. raštas Nr. (11.16-31)22.1-391 su priedais, 11 lapų.
3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2017 m. gegužės 24 d. raštas Nr. (10-3)-D8-3796, 3 lapai.
4. Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2017 m. gegužės 24 d. raštas Nr. (5)-1.7-2168, 2 lapai.
5. Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2017 m. gegužės 24 d. raštas Nr. (8.12)-B7-314, 2 lapai.
6. Aplinkos apsaugos agentūros 2017 m. gegužės 24 d. raštas Nr. (4.4)-A4-5414, 1 lapas.

7. Radiacinės saugos centro 2017 m. gegužės 19 d. raštas Nr. 1.11-2-1584, 2 lapai.

8. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2017 m. gegužės 24 d. raštas Nr. 9.4-(10.18E), 2 lapai.

9. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento 2017 m. gegužės 24 d. raštas Nr. 18-4490, 2 lapai.
